

A KÚRIA
mint másodfokú bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Kf.VII.39.263/2021/3.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke
Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina előadó bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezete
(címe)
ügyintéző: ... főtitkár, jogtanácsos

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője: ... rendőr alezredes, jogtanácsos
(címe)

A per tárgya: közszolgálati jogvita elbírálása

A fellebbezési kérelmet benyújtó fél: alperes

A fellebbezéssel támadott határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 6.K.702.118/2020/17.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 6.K.702.118/2020/17. számú ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 18.000,- (tizennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Tényállás

[1] Az alperesnél hivatásos szolgálati jogviszonyban álló felperes 2016. július 26-án szolgálati feladata ellátása során az ... forgalmi rendszámú szolgálati gépjárművel a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér zárt területén lévő központi SRA ellenőrző ponton tolatást hajtott végre, amelynek során a gépjármű holt terében lévő 3 db földbe süllyesztett acélhenger pilomat közül a menetirány szerinti jobb szélsőnek ütközött. A baleset következtében a gépjárműben kár keletkezett, a hátsó lökhárító jobb sarka behorpadt, a jobb hátsó lámpaburok megsérült.

[2] Az alperes 2016. augusztus 18-án kelt határozatával a felperessel szemben fegyelmi eljárást rendelt el, majd a felperes fegyelmi felelősségét állapította meg.

[3] A gépjármű 2016. szeptember 30-án elvégzett javításáról az ... a 2016. október 5-én 235.934,- forint javítási költségről kiállított számlán 2016. november 4-i fizetési határidőt határozott meg.

[4] Az alperes a 2017. március 21-én megindított kártérítési eljárásban a felperest 2017. március 23-án hallgatta meg, aki a javítás költségét eltúlzottnak találta, azt nem volt hajlandó kifizetni. Az eljárás eredményeként a 2017. április 3-án kelt 29022-124/167-11/2016.Ka számú határozattal az alperes a felperest 235.934,- forint kártérítés 12 havi részletben történő megfizetésére kötelezte. A felperes a határozatot 2017. április 12-én vette át.

[5] A felperes 2017. április 25-én a kártérítés összegét sérelmezve szolgálati panaszt nyújtott be a kártérítési határozattal szemben. Az alperes parancsnoka a 2019. július 19-én kelt 29022-124/167-23/2016.Ka számú határozatával a felperes szolgálati panaszának részben helyt adott, és a kártérítés összegét 226.079,- forintra mérsékelte.

A felperes keresete

[6] A felperes a keresetében elsődlegesen a kártérítésre kötelező első- és másodfokú határozatok megsemmisítését, másodlagosan a kártérítési összeg 20.000,- forintra történő mérséklését kérte. Álláspontja szerint az alperes a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 237.§ (2) bekezdésében, a kártérítési eljárás megindítására előírt 15 napos határidő és a Hszt. 239.§ (2) bekezdése szerinti, a panasz elbírálására rendelkezésre álló 30 napos – egy alkalommal további 30 nappal meghosszabbítható – határidő túllépésével megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát. A kár mérséklésére irányuló másodlagos kereseti kérelme indokolásában kifogásolta, hogy az alperes a balesettel érintett járműre nem kötött CASCO biztosítást, ezzel kárenyhítési kötelezettségét elmulasztotta. Amennyiben a bíróság álláspontja szerint az eljárási határidők megsértése nem eredményezi a határozatok

megsemmisítését, úgy alapul szolgálhat a kártérítés összegének mérsékléséhez, amit az Alkotmánybíróság 5/2017. (III.10.) határozata és az azzal összhangban álló, a Kúria Kf.I.35.760/2016/6. számú ítélete is megerősít.

Az alperes védírata

[7] Az alperes védiratában a felperes keresetének elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte. Vitatta, hogy az eljárási határidők megsértése miatt a határozatok érvénytelenek lennének, mivel az Hszt. 11. § (1) bekezdésének megfelelően a Hszt. 11. § (4) bekezdésében foglaltak szerint az alperes az igényét elévülési határidőn belül érvényesítette. Álláspontja szerint a perbeli esetben eljárásjogi határidőről van szó, amelynek elmulasztása nem járhat jogvesztéssel. A másodlagos kereseti kérelemre reagálva kifejtette, hogy a kártérítés összegének 20.000 forintra történő mérséklése alapjául szolgáló számításokat a felperes nem indokolta. Érvelése szerint a hivatkozott Alkotmánybírósági határozat és Kúria ítélete – eltérő tárgya miatt – nem vehető figyelembe.

Az elsőfokú bíróság döntése

[8] A Fővárosi Törvényszék a 6.K.702.118/2020/17. számú ítéletével az alperes 29022-124/167-12/2016.Ka számú határozatát a 29022-124/167-11/2016.Ka számú határozatra is kiterjedően megsemmisítette. Kötelezte az alperest 15.000,- forint perköltség, valamint 152.200,- forint szakértői díj megfizetésére megállapítva, hogy az eljárás illetékét az állam viseli.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az alperes a perben nem vitatta, hogy a felperes a balesetet 2016. július 26-án okozta, a gépjármű javítását a szerviz 2016. szeptember 30-án végezte el, amelyre vonatkozóan 2016. október 5-én kiállított számlán 2016. november 4-i kifizetési határidő szerepelt. Ebből következően a kár bekövetkezése és a károkozó személye 2016. július 26-án, míg a kár összege legkésőbb a fizetési határidő utolsó napján, vagyis 2016. november 4-én ismertté vált. A Hszt. 237. § (2) bekezdése az állományilletékes parancsnoknak a kártérítési eljárás megindítására 15 napos határidőt biztosít, így a rendelkezésre álló adatok alapján az eljárást legkésőbb 2016. november 20-án meg kellett volna indítani, azonban arra csak 2017. március 21-én, négy hónapos késedelemmel került sor.

[10] Az alperes a határozat meghozatalára a Hszt. 238.§ (1) bekezdésében előírt 60 napos határidőt megtartotta, ugyanakkor a szolgálati panasz elbírálásánál a Hszt. 239. § (2) bekezdése szerinti 30 + 30 napos határidőt jelentősen túllépte. A felperes a szolgálati panaszát 2017. április 25-én terjesztette elő, annak felterjesztésére 2018. szeptember 17-én, elbírálására pedig csak a 2019. július 15-én meghozott határozattal került sor. Az elsőfokú bíróság a késedelem kimentéseként nem fogadta el az alperes azon érvelését, mely szerint a ... állásfoglalásának hiánya akadályozta a határozathozatalt, mivel álláspontja szerint az alperes egy szervezeti egységnek minősül, így a határozathozatalra rendelkezésre álló határidőbe a szakmai állásfoglalás beszerzése is beszámít.

[11] Az elsőfokú bíróság a felperes hivatkozásával egyetértve az Alkotmánybíróság 5/2017. (III.10.) AB határozata, valamint a Kúria Kfv.I.35.760/2016/6. számú ítélete alapján megállapította, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák és a bíróságok e határidők be nem tartását ne az ügyfél terhére, hanem javára értékeljék. Kiemelte,

hogy az alkotmánybíróság által értelmezett tisztességes hatósági eljáráshoz való jog irányadó a közszolgálati jogviszonyokra, így a Hszt. alapján lefolytatott kártérítési eljárásra is.

[12] A törvényszék álláspontja szerint a 3 éves elévülési idő nem tévesztendő össze az eljárási határidők betartásával. Az alperesnek 3 éven belül van lehetősége a kártérítési eljárás megindítására, az eljárás megindítását követően azonban már az eljárási határidőknek van jelentősége. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a jogszabálysértő határozatokat megsemmisítette.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[13] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását, valamint a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

[14] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok egybevetésével és értékelésével részben helytállóan állapította meg a tényállást és az alkalmazandó jogszabályokat, azonban abból téves jogi következtetéseket vont le, ezért ítéletének indokolása a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 279.§ (1) bekezdésébe ütközően jogellenes, megalapozatlan és nem cáfolja az alperesi védekezésben foglaltakat.

[15] Az alperes érvelése szerint a rendvédelmi szerv kártérítés iránti igénye a káresemény bekövetkezésével vált esedékessé, vagyis a Hszt. 11. § (1) bekezdése alapján 2016. július 6-át követő 3 éven belül az igényét jogszerűen érvényesíthette. A felperessel szembeni kártérítési eljárás késedelmes elrendelése nem értelmezhető jogról való lemondásként, és nem eredményezheti a jogosultság elenyészését. Ezzel ellentétes értelmezés a jogszabály által biztosított határidőre vonatkozó rendelkezés kiüresedéséhez vezetne, és megfosztaná az alperest érdekei érvényesítésétől. Ezt az álláspontot támasztja alá a Miskolci Közigazgatás és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.039/2019/12. számú ítéletében foglalt megállapítás is, mely szerint a Hszt. hivatkozott rendelkezése a munkáltató számára a saját hatáskörében történő igényérvényesítés lehetőségét biztosítja az elévülési időn belül. A hivatkozott ítéletben foglaltak szerint az elévülési időn belül csupán az igényérvényesítés szándékának kell kifejeződnie, amelynek jogszerű eszköze a kártérítési eljárás elrendelése. A Kúria Kpkf.VII.40.182/2020/3. számú végzése szerint az igény esedékessé válásától kezdődő elévülés legfontosabb joghatása, hogy az alanyi jog elveszíti igényállapotát, és bírósági úton többé nem érvényesítés. Az elévülés tehát a bíróság előtti igényérvényesülés végső határidejét jelenti.

[16] Az alperes álláspontja szerint az alanyi jog megszűnése csak azoknak a határidőknek az elmulasztásakor következik be, ahol a törvény kifejezetten így rendelkezik. A jogosult, jelen esetben az alperes, a jogos érdekét, kártérítési igényét az elévülési időre tekintettel 3 év alatt érvényesíthette. Az eljárásjogi határidő elmulasztása nem jár érvénytelenségi jogkövetkezménnyel, sem jogvesztő hatással, és nem szünteti meg az érvényesíteni kívánt igényt. Az alperes kártérítés iránti igénye érvényesítése érdekében a kártérítési eljárást megindította, és a kártérítésre kötelező első- és másodfokú határozat kiadmányozása is megtörtént a Hszt. 11. § (2) bekezdésében előírt 3 éves igényérvényesítési határidőn belül.

[17] Téves a törvényszék azon következtetése, hogy a perbeli esetben az 5/2017. (III.10.) AB határozat, valamint a Kúria Kfv.I.35.760/2016/6. számú ítélete - amely döntések szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a

közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák - irányadó lenne. A hivatkozott határozatok tényállásában a jogvita alapja a perbelitől eltérő jogviszony volt, az AB határozatban bírság kiszabásáról, míg a perbeli esetben kártérítés megállapításáról kellett döntést hozni, amely két jogintézmény eltérő céllal alkalmazandó.

[18] Az alperes álláspontja szerint az eljárási határidő elmulasztása a felperes vétkességét, illetve az okozati összefüggés fennállását nem befolyásolta, azokat nem kérdőjelezte meg, és a felperes számára jogsérelmet, joghátrányt sem okozott.

[19] Az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatala során figyelmen kívül hagyta azt a körülményt is, hogy az alperesnek mint közpénzből gazdálkodó szervezetnek jogszabályból eredő kötelezettsége a kártérítési igény érvényesítése. Az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény 1. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alperes szolgálati gépjárműállományának tulajdonosa a Magyar Állam, vagyis a baleset során állami tulajdonban álló vagyontárgy sérült. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 97. § (1) bekezdése alapján pedig az alperes mint költségvetési szerv munkáltató a követeléséről csak törvényben meghatározott esetekben és módon mondhat le.

[20] Az alperes azt is panaszolta, hogy az elsőfokú bíróság indokolatlanul, annak ellenére kötelezte a szakértői díj megfizetésére, hogy ítéletét a szakvélemény figyelmen kívül hagyásával, a kárösszeg meghatározása nélkül a jogalap alapján bírálta el.

[21] A felperes a fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[22] A fellebbezés nem megalapozott.

[23] A Kúria a fellebbezéssel támadott ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés keretei között – a fellebbezésben felhozott indokokat alapul véve – vizsgálta felül.

[24] Az alperes a fellebbezésében a Pp. 279. § (1) bekezdésére, a Hszt. 11. § (1) bekezdésére és az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 97. § (1) bekezdésére, valamint az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény 1. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozott. Vitatta az elsőfokú bíróság jogi érvelését és a bizonyítékok értékelését. A fellebbezés megfelelt a Kp. 100. § (2) bekezdésében foglalt tartalmi követelményeknek, ezért az elsőfokú bíróság döntése érdemi vizsgálatának nem volt akadály.

[25] Az alperes a fellebbezésében tévesen állította, hogy igényét a törvény által előírt jogvesztő határidő hiányában a Hszt. 11.§ (1) bekezdésben szabályozott 3 éves elévülési időn belül érvényesíthette.

[26] Az elsőfokú bíróság a Hszt. 237. § (2) bekezdésében írt, a kártérítési eljárás megindítására vonatkozó 15 napos határidő és a Hszt. 239. § (2) bekezdése szerinti, a szolgálati panasz elbírálására előírt 30 + 30 napos határidő elmulasztását tényszerűen és helytállóan állapította meg.

[27] Az alperes a fellebbezésében a határidő megsértése körében figyelembe vett időpontokat és bizonyított tényeket nem vitatta. A Kúria az alperes és az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a határidő számításánál a Hszt. 12. §-át tekintette irányadónak. A Hszt. 12. § (6) bekezdése szerint a határidő elmulasztása akkor menthető ki, ha a határidőt megállapító jogszabály ezt kifejezetten megengedi. A határidőt az ellenkező bizonyításig megtartottnak kell tekinteni.

[28] A Hszt. 237. § (2) bekezdése szerint az állományilletékes parancsnok a kár felfedezése után intézkedni köteles a kár összegének és a károkozó személyének megállapítására. A kár összegének és a károkozó személyének megállapítását követő 15 napon belül az állományilletékes parancsnok megindítja a kártérítési eljárást (a továbbiakban: a kártérítési eljárás megindítása). Ha a károkozó magatartás miatt fegyelmi eljárás indult, a kárfelelősség vétkességi alapú megállapításával meg kell várni a fegyelmi eljárás jogerős befejezését kivéve, ha a fegyelmi eljárás alá vont a károkozás tekintetében a vétkességét az eljárás alá vonta meghallgatása során elismerte.

[29] Az állományilletékes parancsnok a fenti rendelkezések alapján 2016. november 4-én a károkozó személy és a javítási költség ismeretében – figyelemmel a felperes kárfelelősséget elismerő nyilatkozatára is – a kártérítési eljárást 15 napon belül köteles lett volna megindítani a felperessel szemben, azonban arra csak 2017. március 21-én került sor.

[30] A Hszt. 239. § (2) bekezdése szerint az állományilletékes parancsnok határozata elleni panaszt 8 napon belül fel kell terjeszteni az előljáró parancsnokhoz, aki azt 30 napon belül elbírálja. A határidő további 30 nappal meghosszabbítható.

[31] A jogszabályi rendelkezések alapján tehát a szolgálati panasz elbírálásáról az előljáró parancsnoknak 30 napon belül kellett volna intézkednie, mely határidő további egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal lett volna meghosszabbítható. A felperes a szolgálati panaszát 2017. április 25-én terjesztette elő, amelyről a döntést csak 2019. július 15-én hozták meg.

[32] A Hszt. a kártérítési eljárás megindítására előírt 15 napos és a panasz elbírálására előírt 30 + 30 napos határidő elmulasztása esetén a kimentés lehetőségét nem szabályozza, azt nem teszi lehetővé, (Kfv.VII.39.115/2020/5. [39] bekezdés) ilyen jogszabályi rendelkezésre maga az alperes sem hivatkozott.

[33] A fellebbezés az elsőfokú bíróság által rögzített időpontokat nem vitatta, azonban a fentiek alapján nem a Hszt. 11. §-ában szabályozott elévülési időnek, hanem annak volt jelentősége, hogy az alperes a Hszt. 237. § (2) és 239. § (2) bekezdésében szabályozott határidőket jelentős mértékben túllépte, annak kimentésére a Hszt. pedig nem adott lehetőséget, így az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan döntött a keresettel támadott határozatok megsemmisítéséről.

[34] Az alperes a fellebbezésében alap nélkül hivatkozott az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 1. § (2) bekezdés a) pontjára, valamint az Áht. 97. § (1) bekezdésére, mert a perbeli esetben nem a követelésről történő lemondás, hanem az igényérvényesítés határidejének elmulasztása eredményezte a kártérítési határozatok megsemmisítését.

[35] A Kp. 78.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 263.§ (1) bekezdésében előírt szabad bizonyítás elvéből következően a bizonyítási eljárás eszközeinek meghatározása a bíróság hatásköre. Az elsőfokú eljárásban kirendelt szakértő költségének megfizetésére az alperes pervesztessége folytán, a Kp. 83.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján volt köteles.

[36] A fentiekre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109.§ (1) bekezdése alapján – az indokolás módosításával – helybenhagyta.

Záró rész

[37] A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezért a Kúria az alperes fellebbezési perköltségben történő marasztalását mellőzte.

[38] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése szerint számított illetéket az alperes az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti személyes illetékmentessége folytán a Kp. 102. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

[39] Az ítélet ellen a további fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

[40] A Kúria a fellebbezést a Kp. 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. augusztus 2.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina s.k előadó bíró,
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró